

STAROVĚKÝ ŘÍM

POLOHA

1. Apeninský poloostrov, dnešní Itálie
2. oblévána Středozemním mořem, Jaderským mořem, Tyrhénským mořem
3. ostrovy Sicílie, Sardinie, Korsika
4. na severu Alpy - ochrana Apeniny, Pádská nížina
5. řeky Pád a Tibera
6. málo členité pobřeží - nevhodné pro mořeplavbu

Tibera v Římě

Alpy

Apeniny

Pádská nížina

Tibera

ZAMĚSTNÁNÍ

1. zemědělství - nížiny - obilí, ovoce, zelenina

olivky, vinná réva

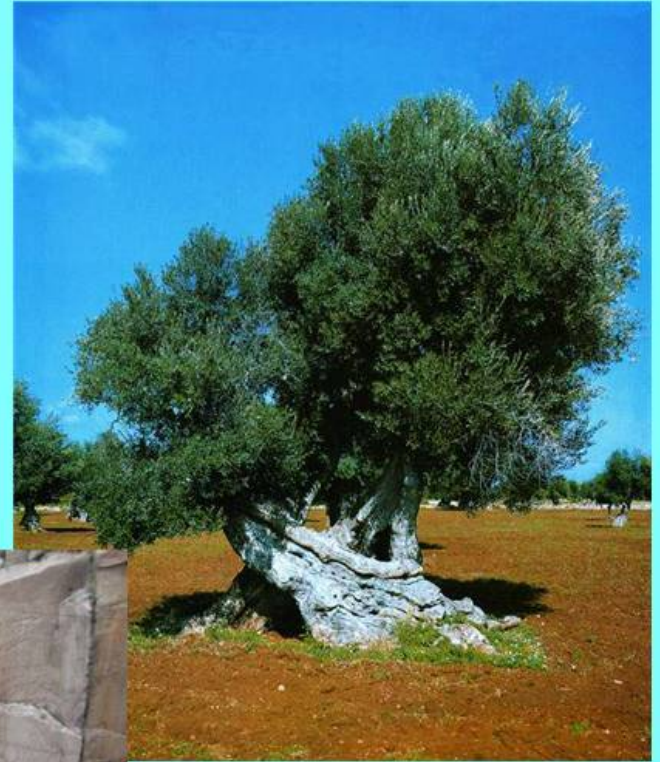
2. chov - ovce, kozy

3. těžba - hrncířská hlína,, stavební kámen,

sůl - odpařování

4. dovoz kovů

lom na mramor

olivovník

obdělávání půdy

římská krajina

OSÍDLENÍ

1. Fénicičané - západ Sicílie
2. Řekové - východ Sicílie a jih Itálie
3. Italikové - střed - Latinové
4. Etruskové
5. Keltové - Pádská nížina

Etruskové

- **Střední Itálie**
- Názvy – **Tusci** (odtud Toskánsko), **Tyrhéni** (odtud Tyrhénské moře)
- **3 teorie původu:**
 - Z Malé Asie / Řecka
 - Ze severu od Alp
 - Původní obyvatelé Itálie
- **Prameny** – dostatek písemných textů (řecké písmo), ale **neznáme jazyk**
- Z čeho čerpáme poznání?

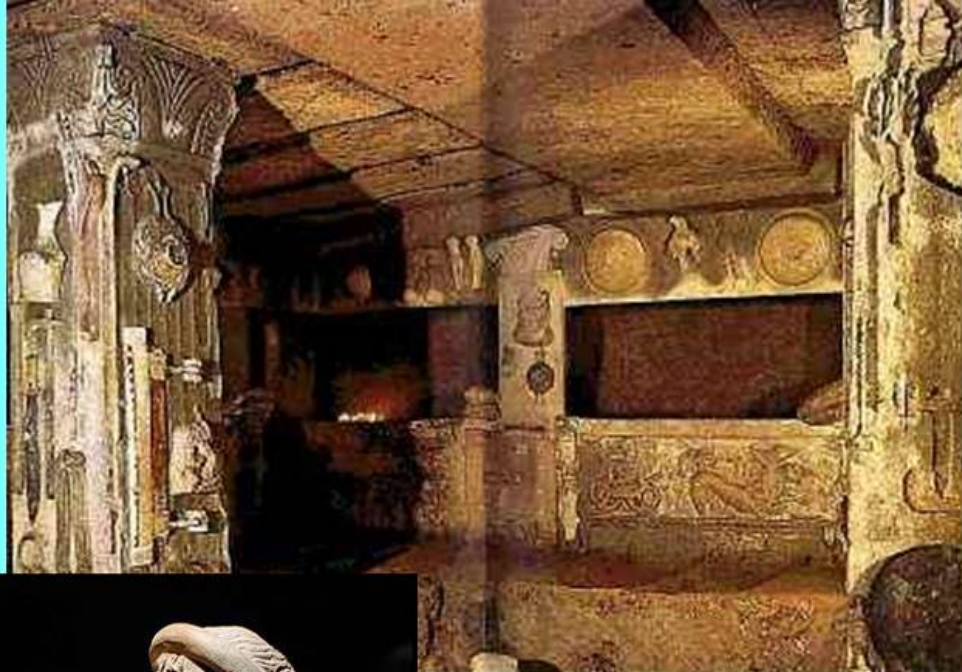
ETRUSKOVÉ

1. kolem r. 1000 př. n. l.
2. vyspělé zemědělství - terasovitá pole ve svahu
odvodňování, zavlažování
3. zpracování železa, výrobky z bronzu
4. stavitelství - klenba
budovali hrobky - posmrtná výbava
namalována na stěnách - fresky
5. žili v městských státech - v čele volení králové
6. války - ovládli většinu Italiků, boje s Řeky
7. povstání Italiků, vpád Keltů - zničení

hrobky

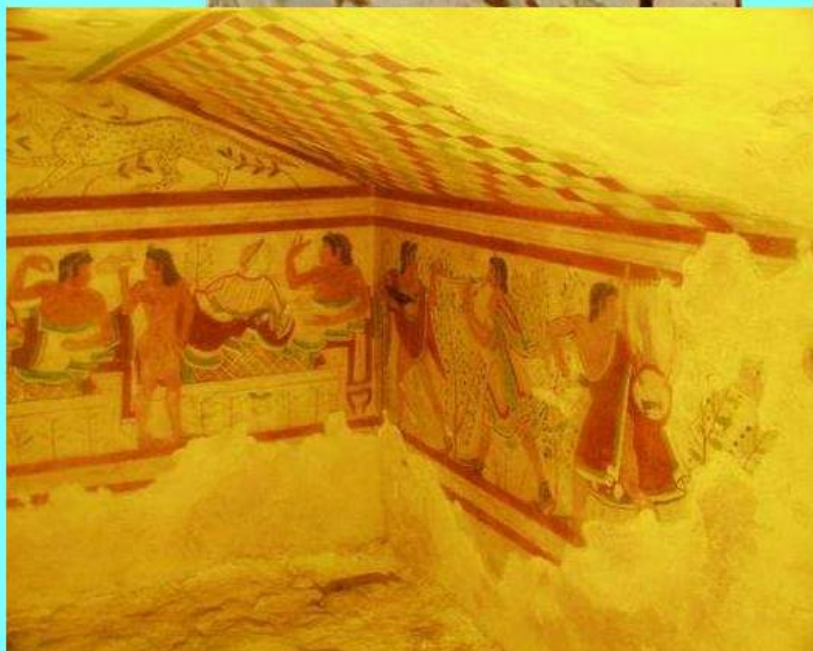
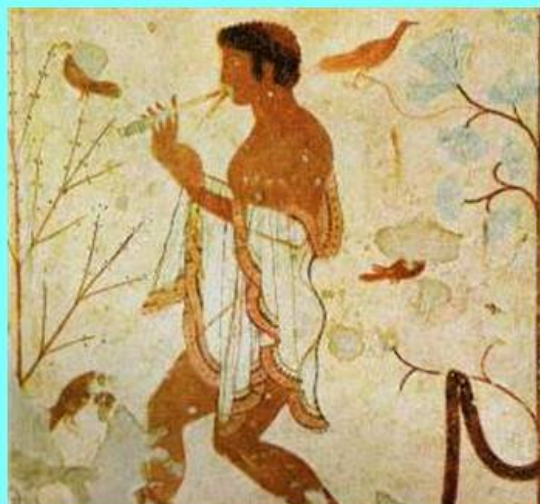

vnitřek hrobky

sarkofág

fresky

hrobka

	Etruscan	Latin	Vinča
1.	A	A	Ā, A, A
2.	B	B	B, 9
3.	Γ	G	1
4.	Δ	D	Δ
5.	E	E	3
6.	V	V	λ
7.	I	Z	I
8.	TH, H, DE	TH, H, DE	⊗
9.	DH	DH	⊗
10.	I	I	I
11.	K	K	K
12.	J, Λ	L	J, Λ
13.	M	M	M, 3
14.	N	N	γ
15.	ST, ŠT	ST, ŠT	⊗
16.	O	O	O
17.	P	P	1

18.	M	ŠČ	M, W
19.	Q	Q	Φ
20.	R	R	4, Γ, R
21.	S	S	>, >, >
22.	T	T	t, T, m
23.	Y	U	Y, V
24.	X	H	X
25.	Φ	F	Φ
26.	Y	Č	Y

Variations			
1.	+	Š	+, ±
2.	Y	U	Y
3.	∞	Š	∞
4.	V	U	V
5.	Y, +	H, CH	Y, +
6.	8	B, F	8
7.	>	S, K	>

písmo

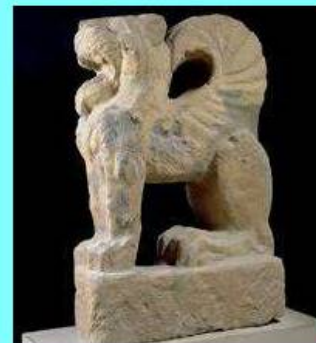

etruské pohřebiště

stříbrné ruce z etruského hrobu

etruské umění

POČÁTKY ŘÍMA

1. Řím nebyl založen, ale postupně vznikal
2. podél řeky Tibera bažiny, kolem 7 pahorků,
na nich osady Latinů - kolem r. 1000
obživa - zemědělství a chov, časté záplavy
3. 8. stol. př. n. l. - Latinové ovládnuti Etrusky,
osady spojeny, vzniká město z kamene, opevněno,
bažiny vysušeny ulice vydlážděny

poloha Říma

Řím po založení města

Založení Říma

- **pověsti**
- 753 př.n.l.
- básník **Vergilius** v eposu popisuje založení takto: **Aeneis**
- potomci trojského Aenea, bratři **Romulus** a **Remus**, byli pohozeni u řeky Tiber a odkojeni vlčicí
- založili spolu Řím na sedmi pahorcích
- později se pohádali o jméno města a Romulus Rema zabil
- **skutečnost**
- postupný vývoj na území se sedmi pahorky
- už o 100 let dříve založen **Etrusky**
- pozdější obyvatelé – **Latinové**

obr. 3

obr. 4

POVĚST O ZALOŽENÍ ŘÍMA

bratři Romulus a Remus

ve znaku vlčice

Řím v období království:

(753- 510 přnl.)

- **pověst:** Romulus prvním králem
- **skutečnost:** etruští králové v čele státu
- v čele společnosti stál král
- rozdělení společnosti:

DOBA KRÁLOVSKÁ

1. 800 - 510 př. n. l.
2. v Římě Italikové, Etruskové a Řekové
3. v čele král - volený

Servius Tullius

Tarquinius
Superbus

4. král Servius Tullius - zařadil občany Říma
do 5 majetkových skupin - ty stavěly určitý počet vojenských oddílů, podle jejich počtu hlasy při volbě
5. král Tarquinius Superbus .- výstavba města - kanalizace
krutý - svržen - konec království

hradba

Významní králové:

Servius Tullius

(rozdělení občanů do
5 skupin podle majetku)

Tarquinius Superbus

(vybudování kanalizace,
pro krutost vyhnán z Říma)

kanalizace

ŘÍMSKÁ REPUBLIKA

1. republika - vláda lidu prostřednictvím
volených zástupců

2. rozdělení obyvatelstva:

- patricijové - vláda, půda
- plebejové - obchodníci a řemeslníci - bohatí, nevládnou
- otroci - bezprávní

3. řízení republiky

- 2 konzulové 1 rok
- senát
- sněm - diktátor - za války - půl roku

senát

hlavní náměstí - Forum Romanum

- vzniká patricijsko – plebejský stát

PATRICIOVÉ

- potomci aristokratických rodů – **patres**
- plnoprávní občané
- opírají svou moc o majetek
- existovalo 300 rodů
- zasedají v radě - **senát**

PLEBEJOVÉ

- řemeslníci, obchodníci
- omezená práva
- v **klientském vztahu** na patricijích

Forum Romanum

diktátor

senát

Patricijové a plebejové

BOJE MEZI PATRÍCIJI A PLEBEJI

5. stol. př. n. l.

1. plebejové usilovali o stejná práva jako patricijové
byli bohatí, chtěli podíl na vládě
2. vypukla mezi nimi válka - občanská válka
3. plebejové opustili Řím a chtěli si založit vlastní město
4. vyhráli plebejové a vymohli si:
 - úřad tribuna lidu - 4 tribunové na 1 rok
hájili zájmy plebejů
 - tribun měl právo veto - nesouhlasím
 - sepsány zákony - zákony 12 desek
 - plebejové mohli zastávat všechny úřady

spor patricijů a plebejů

Tribun lidu

zákony 12 desek

Tribunové lidu

Původně dva, později deset

Právo azylu - poskytovali ve svém domě

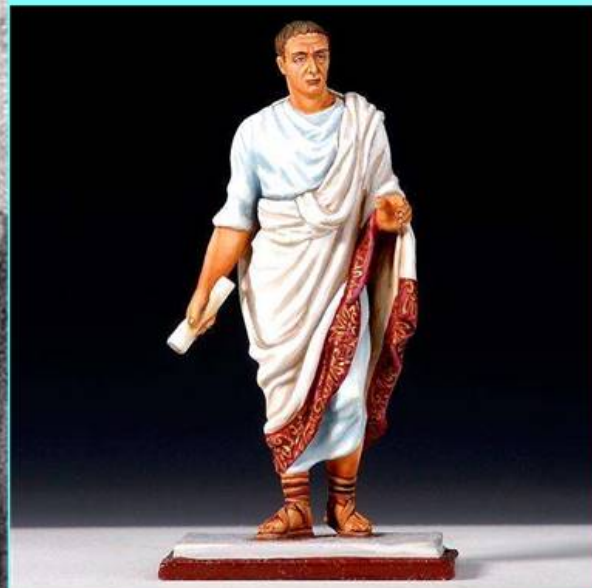
Právo veto- právo zrušit rozhodnutí všech úředníků kromě diktátora

rovnost patricijů a plebejů

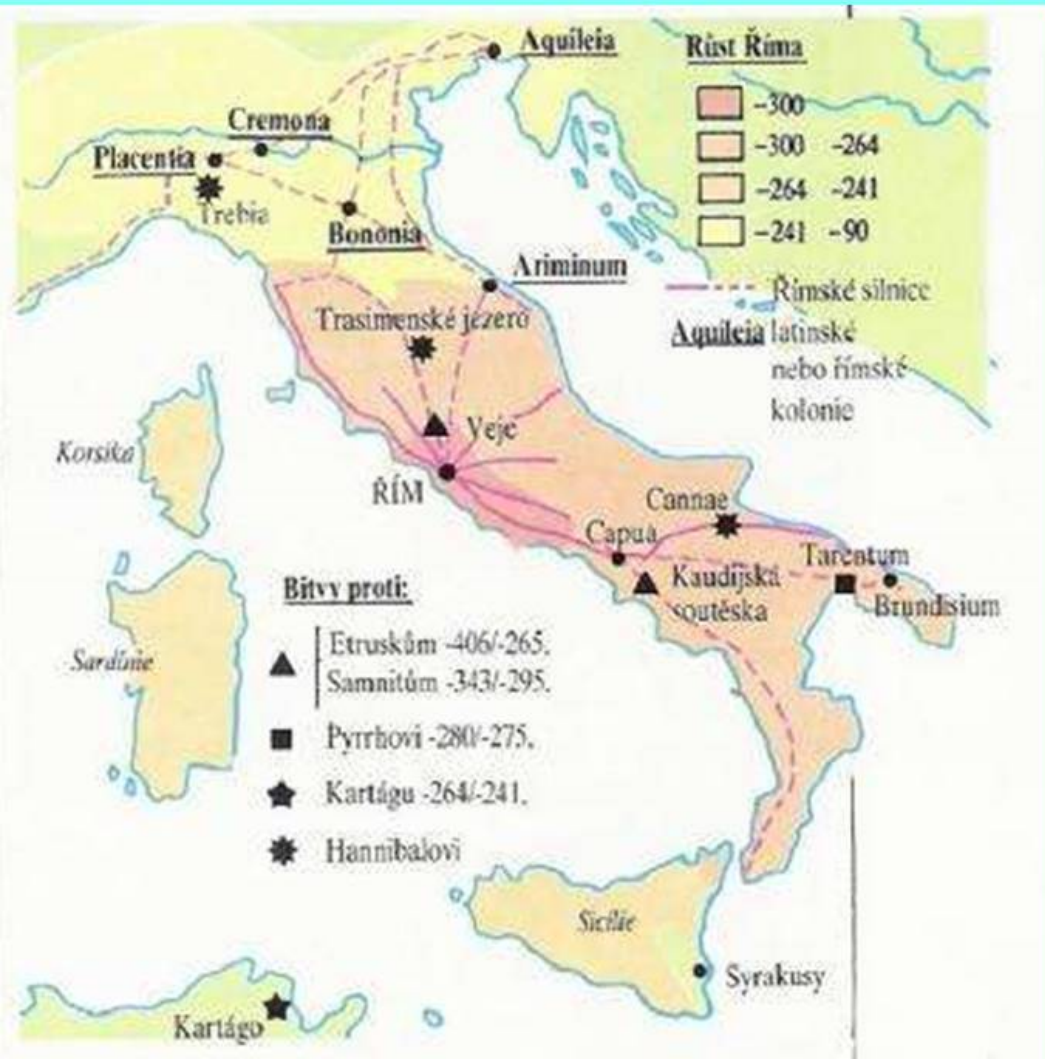
odchod plebejů z Říma

OVLÁDNUTÍ ITÁLIE ŘÍMEM

- 1. Řím vedl od svého vzniku války**
- 2. obranné války - Řím bránil své území proti Italikům a Etruskům**
- 3. výbojné války - války za získání území - proti Italikům a Etruskům - ovládli střed Itálie**
- 4. vpád Keltů ze severu - zničili Řím**
- 5. Římané se brzy vzpamatovali a ovládli území Řeků na jihu Itálie**
- 6. v polovině 3. stol. byla Itálie sjednocena pod nadvládou Říma**

Mapa bojů Říma za ovládnutí Itálie

Boje s Kelty

- 387BC – vpád Keltů (Galů) ze severu do Itálie
- Řím zpustošen
- legenda o kapitolských husách (učebnice s.111)

Úplné ovládnutí Itálie

- ☞ Galové do konce 4. st. př.n.l. potlačeni
- ☞ 265 př. n. l. připojeny k Římu i řecké kolonie na jihu Itálie a některá etruská města
- ☞ Řím ovládl celý Apeninský poloostrov

Tarent

poslední dobyté město

římský legionář

Zápas o Středomoří mezi Římem a Kartágem

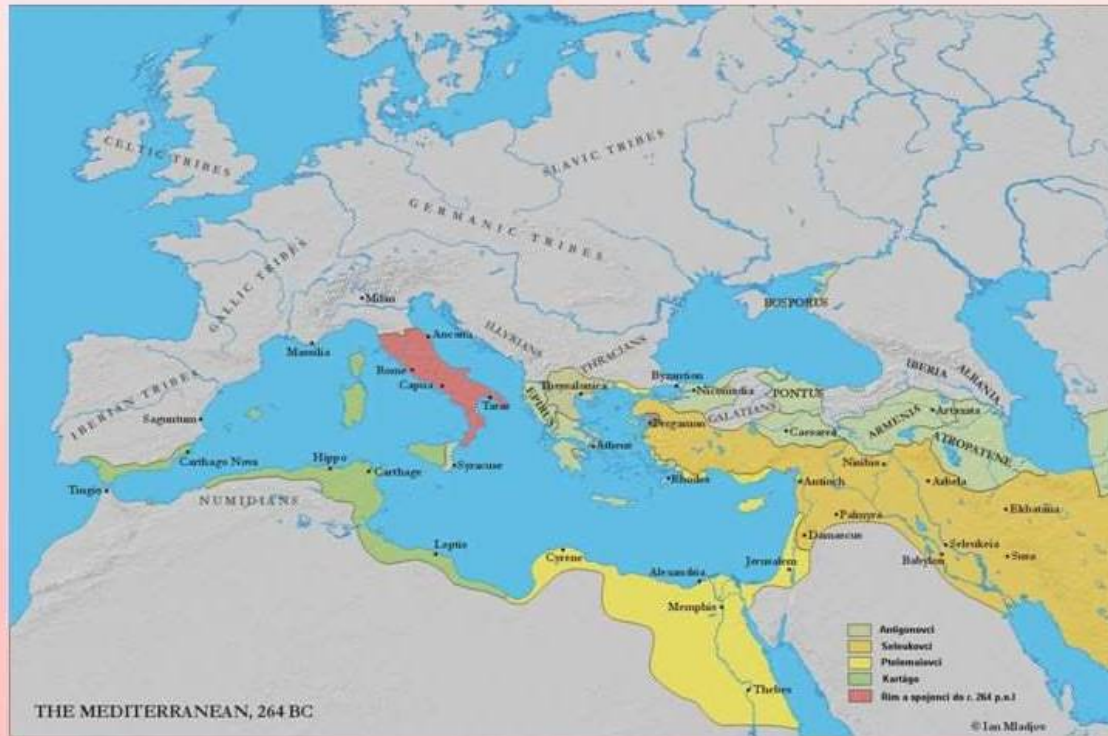
Punské války

264 – 146 př. n. l.

1.) Řím, Kartágo

a) Řím

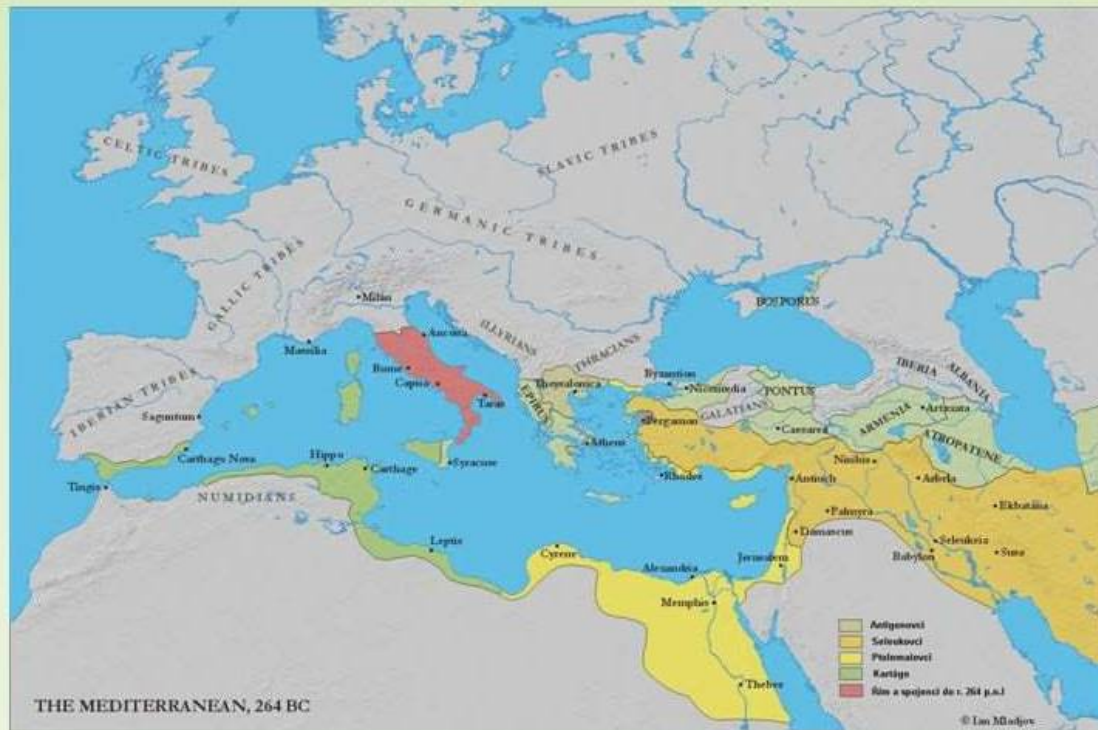
➤dobová geografická poloha

Po vytlačení Řeků z Apeninského poloostrova ovládala Římská republika téměř celé jeho území, vyjma severu, konkrétně širokého pásu na pravém břehu řeky Pád. Strategicky cenná poloha z ní činila významné obchodní a námořní centrum na břehu Středozemního moře...

b) Kartágo

➤dobová geografická poloha

Kartágo bylo založeno okolo r. 814 p.n.l. na severním břehu Afriky Féničany jako kolonie města Tyr. Díky skvělým podnikatelským schopnostem a výhodné poloze se brzy osamostatnilo a stalo se silným konkurentem všem ostatním státům na pobřeží Středozemního moře, zejména pak Římské republice ...

KARTÁGO

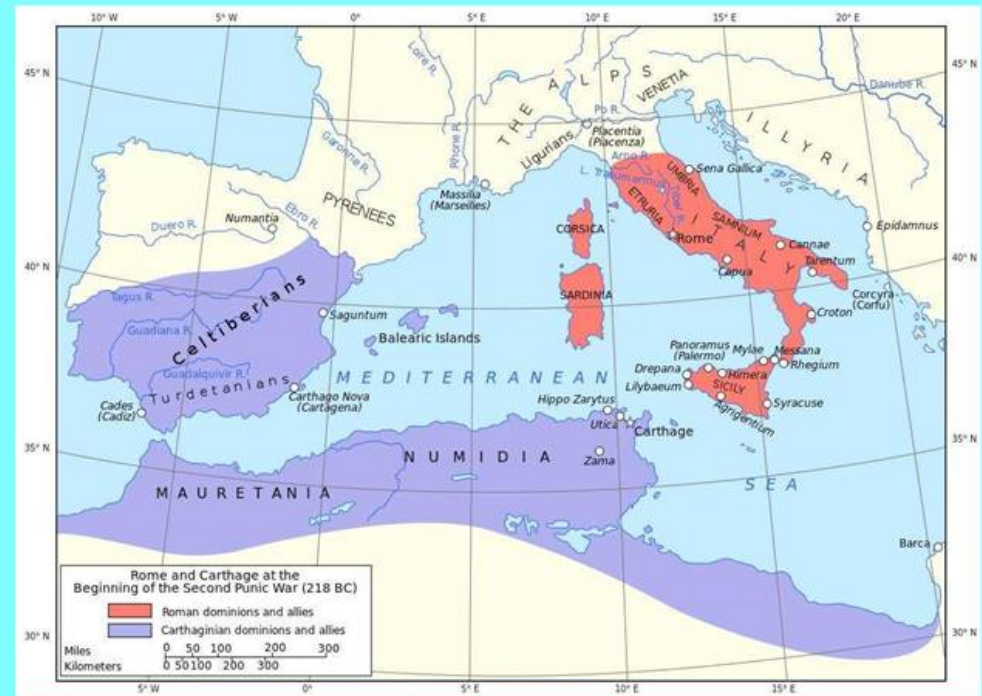
1. soupeř Říma v západní oblasti Středomoří
2. založeno Féničany na severu Afriky
3. bohaté město, ovládalo západ Středomoří a západ Sicílie,

později sever Afriky , Sardínii a Korsiku
4. bohatli z námořního obchodu - zlato, slonovina, otroci, měď, jantar

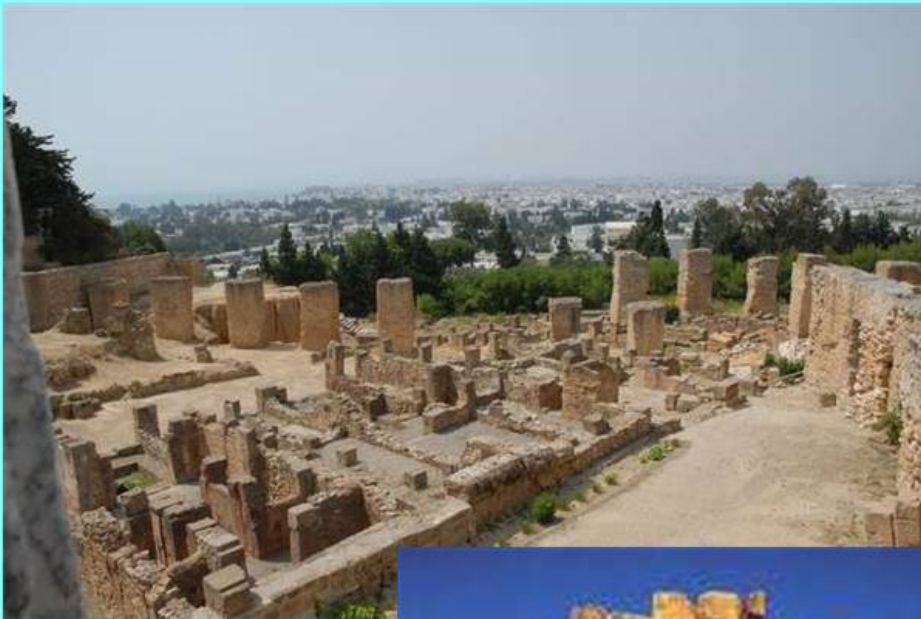

Karthágo

Mapa sféry vlivu Říma a Karthága

Karthágo

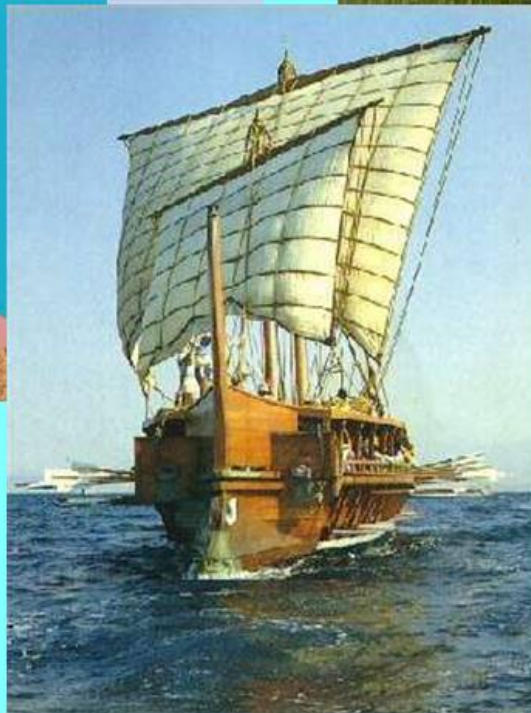

PUNSKÉ VÁLKY

- 1. název dostaly podle posměšného římského označení pro obyvatele Kartága - Puni**
- 2. války mezi Římem a Kartágem o nadvládu nad Středozezemním mořem a Sicílií**

byly svedeny 3 války

- 3. armády : 1. Kartágo - loďstvo, žoldnéři - najatí vojáci z ciziny**
 - 2. Řím - pěšáci - bojovali Římané**

PRVNÍ PUNSKÁ VÁLKA

1. 3. stol. př. n. l.

2. Řím ovládl celou Sicílii, ubránily se přístavy na západě - zásobovány Kartágem

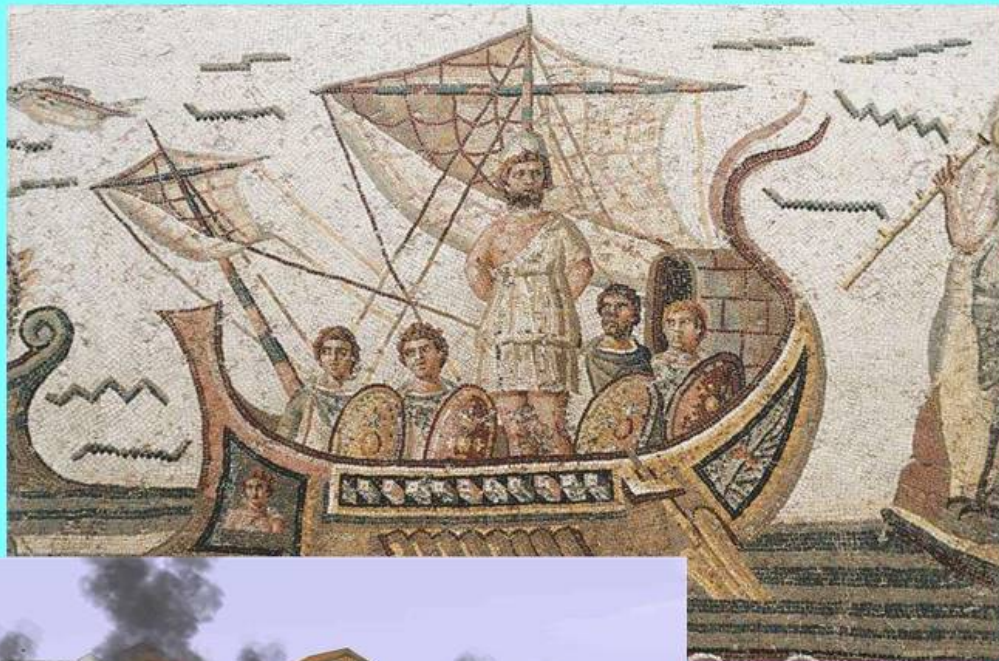
3. Římané vybudovali válečné loďstvo, obklíčili tyto přístavy a Kartágo porazili na moři

4. Řím získal provincie Sicílie, Korsika, Sardínie a peněžní náhrady

5. v mezidobí příprava na další válku

6. Řím ovládl Kelty na severu a západ Balkánského poloostrova

Řím po první punské válce

Římský vojenský tábor

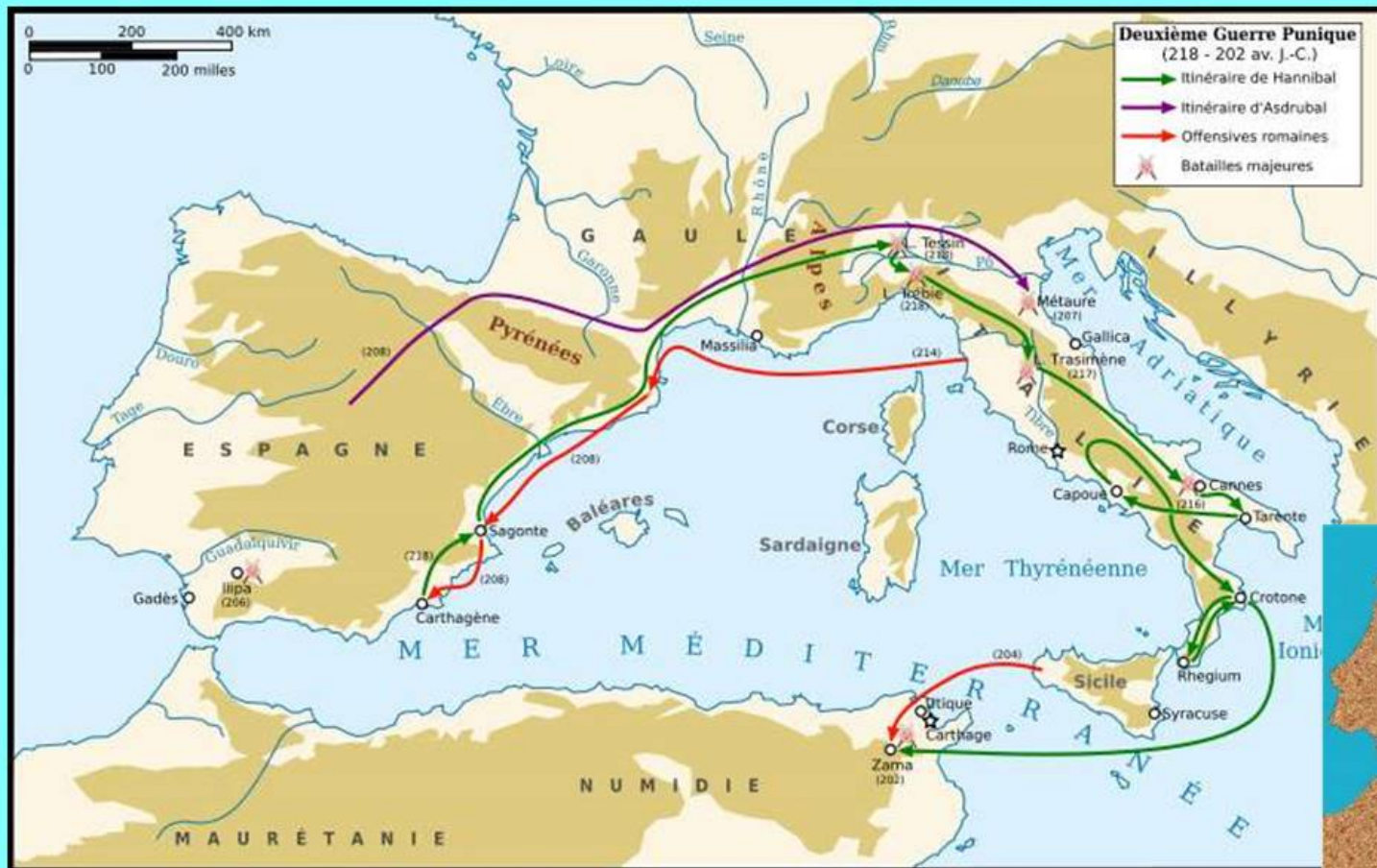

Želva (testudo)

DRUHÁ PUNSKÁ VÁLKA

- 1. v čele kartaginského vojska Hanibal**
- 2. ovládl Španělsko - naleziště stříbra - použil na armádu, prošel Španělskem, přešel Alpy, získal na svou stranu Kelty a některé podmaněné kmeny**
- 3. Řím prohrál bitvu u Trasimenského jezera a u Kann**
- 4. Hanibal oblehl Řím, ale obléhání vzdal**
- 5. Řím zatím vpadl do Afriky a porazil Kartágo v bitvě u Zamy**
- 6. mírové podmínky - Řím získal sever Afriky a Hispánii, Kartágo odevzdalo armádu, bez povolení Říma nesmělo vést války**

Tažení Karthága - v čele Hannibal

Druhá punská válka

Přechod Alp

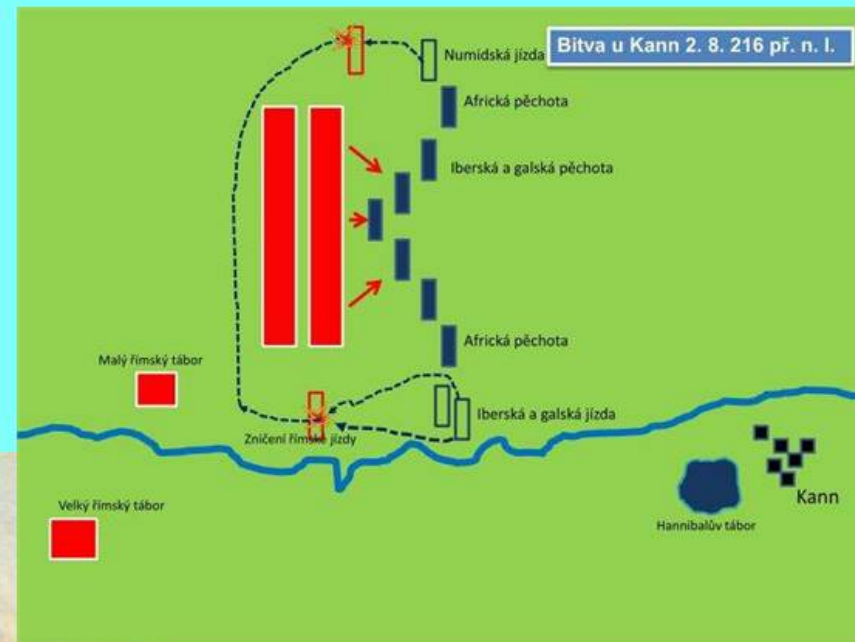

Bitva u Trasimenského jezera

bitva u Kann

Hanibal

TŘETÍ PUNSKÁ VÁLKA

1. Kartágo napadáno sousedy - obrana

- porušena mírová podmínka -

Řím zahájil třetí punskou válku

2. město bylo 2 roky obléháno Římany

bylo dobyto a srovnáno se zemí

3. zvítězil Řím, ovládl celé Středomoří

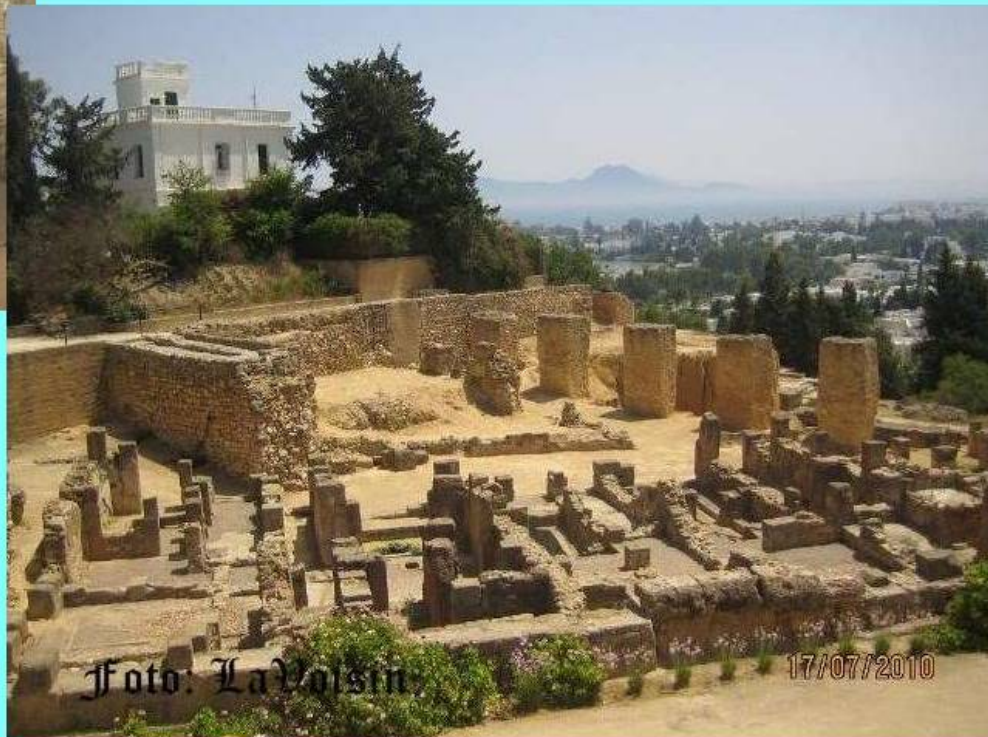

Foto: La Voisin

17/07/2010

Dobytí Makedonie a Řecka 215 – 146 př. n. l.

- s Makedonií vedli Římané tři „makedonské války“
- Makedonci poskytli ve druhé punské válce pomoc Hannibalovi
=> první válka byla ze strany Říma obranná
- druhá a třetí válka byly dobytvačné=>

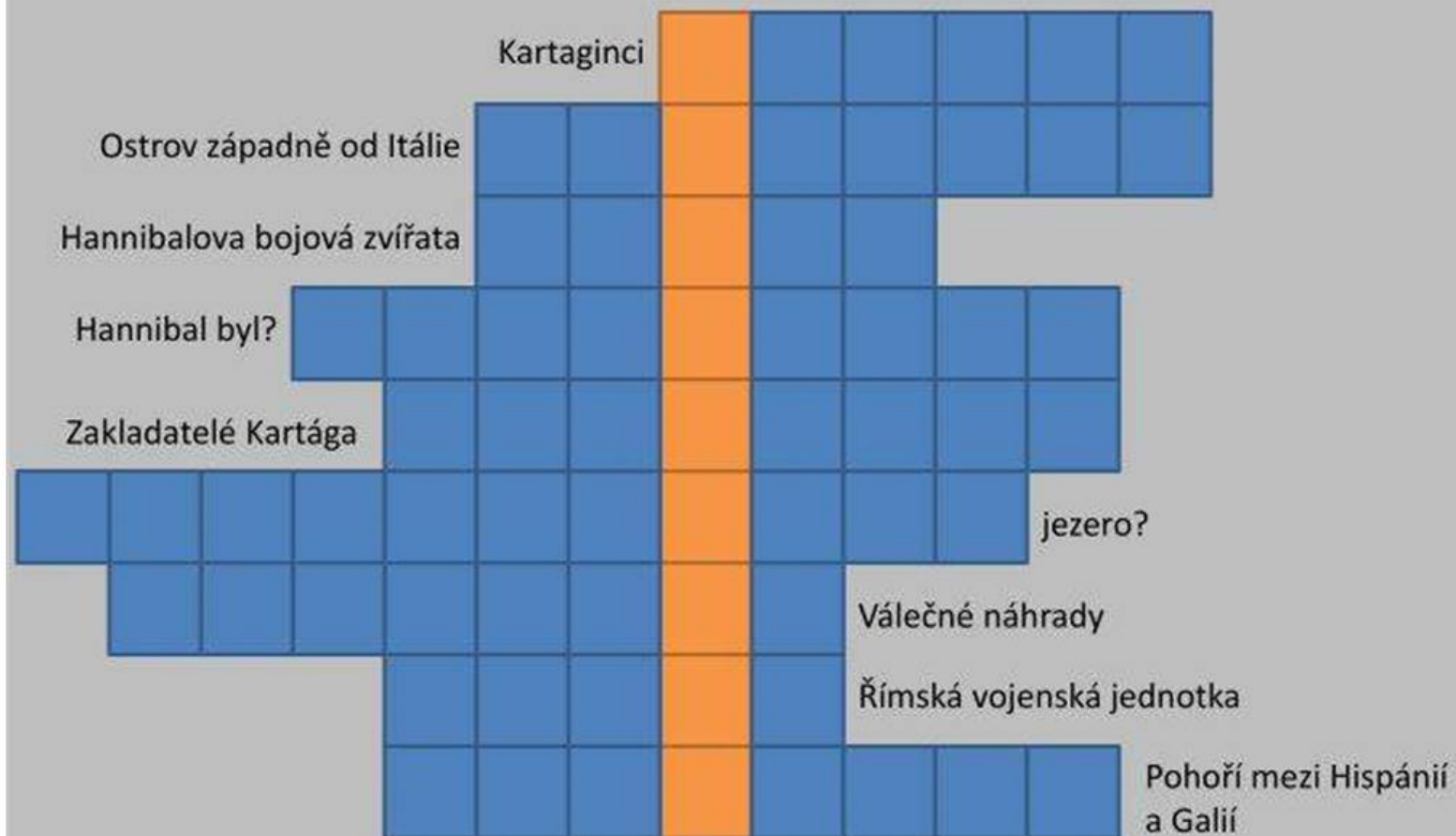
u Pydny 168 př. n. l.

Makedonie se stala římskou provincií

- Řecko porobeno v roce 146 př. n. l. – dobyt a zničeno město KORINT, obchodní a mocenský konkurent Říma ve Středomoří

ŘÍM = SVĚTOVÁ ŘÍŠE = IMPERIUM ROMANUM

Tajenka: Římské území mimo Itálii